

Nr 264.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin; given Stockholms slott den 25 april 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin.

Häri genom förordnas, att 5 §, 14 § 1 mom., 16 § 2 mom., 22 § 3 mom., 25 § 1 och 2 mom. samt 28 § 1 och 3 mom. förordningen den 11 juni 1926 angående tillverkning och beskattning av brännvin¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

5 §.

Tillverkningsår.

Tillverkningsår räknas från och med den 1 oktober till och med den 30 september.

14 §.

Slut-anmälan.

1. Har bränneri genom olyckshändelse så väsentligen skadats att tillverkningen måste upphöra, eller vill tillverkare av annan anledning avsluta brännvinstillverkningen tidigare än i tillståndsbeviset angivits, skall han där om skriftligen göra anmälan hos kontrolltjänstemannen, i senare fallet minst tre dagar före utgången av det dygn med vilket han anmäler sig vilja avsluta tillverkningen. Kontrolltjänstemannen åligger — — — och kontrollstyrelsen.

När sådan — — — skolat avslutas.

16 §.

2. I bränneri skola vara inrättade en eller flera sprithållare av storlek, som kontrollstyrelsen äger bestämma. Sprithållare skall, där kontrollstyrelsen icke annorlunda föreskriver, vara uppställd i ett från övriga lokaler i bränneriet avskilt rum; dock må sprithållarum stå i förbindelse med brännerimagasin.

22 §.

3. Försändning till partihandelsbolaget av brännvin, som är avsett för bolagets partihandel jämlikt förordningen angående försäljning av rusdrycker eller för försäljning jämlikt 1 kap. 4 § 3 mom. samma förordning, får ske allenast till särskilt för ändamålet hos bolaget inrättat brännvinsnederlag medelst förpassning av vederbörande kontrolltjänsteman. Tillverkare

¹ Senaste lydelse av 22 § 3 mom. och 25 § 1 mom. se SFS 1934:227 samt av 25 § 2 mom. se SFS 1935:79.

åligger att för sådant syfte till kontrolltjänstemannen avlämna förpassningsinlaga, avfattad i tre exemplar enligt av kontrollstyrelsen fastställt formulär. Av inlagan skall ett exemplar åtfölja godset.

Det åligger partihandelsbolaget att enligt av kontrollstyrelsen meddelade anvisningar öva tillsyn å att brännvin, som enligt vad i detta mom. sägs förpassas från bränneri till bolagets brännvinsnederlag, vederbörligen dit framkommer.

25 §.

1. För brännvin, som jämlikt stadgandet i 22 § 3 mom. förpassas från bränneri till partihandelsbolaget tillhörigt brännvinsnederlag och därstädes efter godkännande mottages av bolaget, skall bolaget till statsverket erlagga tillverknings-skatt med 65 öre för varje liter av normalstyrka. Med brännvin av normalstyrka förstås brännvin, som vid + 15° Celsius innehåller femtio volymprocent alkohol.

Tillverknings-skatt.

Angående uppmätningen av mottaget brännvin äger kontrollstyrelsen meddela erforderliga föreskrifter.

2. Det åligger partihandelsbolaget att inom femton dagar efter utgången av varje månad till kontrollstyrelsen avlämna en på tro och heder avgiven deklARATION rörande den myckenhet brännvin, som under månaden vid vart och ett av bolagets brännvinsnederlag enligt vad i 1 mom. sägs mottagits och uppmäts, ävensom att inom samma tid inbetala den därå belöpande tillverknings-skatten.

Deklaration samt tid för skattens erläggande.

28 §.

1. Före femtonde dagen i månaden näst efter utgången av varje kalenderkvartal skall tillverkare såsom bidrag till kostnaden under samma tid för kontroll vid bränneriet erlagga ett belopp motsvarande fem kronor för varje dygn, då tillverkningsrätt vid bränneriet varit gällande. Har kontrollstyrelsen bestämt, att kontrollören vid visst bränneri skall åtnjuta nedsatt arvode, må dock bidragsbeloppet av kontrollstyrelsen jämkas efter vad som med hänsyn härtill kan anses skäligt.

Särskilda kostnader som skola gäldas av tillverkaren.

3. Om medgiven brännvinstillverkning ej företages inom tre dygn efter den i tillståndsbeviset uppgivna tid eller om brännvinstillverkningen avbrytes utan sådan anmälan som i 14 § 1 mom. första stycket omförmäles eller utan sådant förordnande av Konungen som avses i 7 § och ej inom tre dygn, det oräknat varunder avbrottet inträdde, ånyo företages, åligger det tillverkaren att för de dygn, under vilka tillverkningen sålunda icke utövats, gälda hela den på bränneriet belöpande kontrollkostnaden.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1941.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 april
1941.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 1 november 1940 har kontrollstyrelsen föreslagit vissa ändringar i förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin. Förslaget avser *dels* ändrade bestämmelser rörande försändning av brännvin från brännerierna till aktiebolaget Vin- & spritcentralens brännvinsnederlag och brännvinets uppmätning därstädes, varigenom befattningarna som tillsyningsman vid sagda nederlag skulle indragas, *dels* ändring av bestämningen av begreppen tillverkningsår och tillverkningsdygn, *dels* ock viss jämkning av reglerna i 16 § 2 mom. om storleken av de i brännerierna befintliga sprithållarna. Styrelsen har till framställningen fogat utkast till av förslaget betingade författningsändringar.

I samband med den vid 1926 års riksdag beslutade omläggningen av brännvinstillverkningskatten inrättades vissa tillsyningsmannabefattningar vid partihandelsbolagets brännvinsnederlag. Tillsyningsmännens åligganden sammanhånga med ordningen för försändning av brännvin från brännerierna till brännvinsnederlagen och med sättet för påföringen av brännvinstillverkningskatten. I 22 § 3 mom. brännvinstillverkningsförordningen, sådant författningsrummet lyder enligt förordningen den 7 juni 1934 (nr 227), stadgas, att försändning till partihandelsbolaget av brännvin, som är avsett för bolagets partihandel jämlikt förordningen angående försäljning av rusdrycker eller för försäljning för vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål jämlikt samma förordning, får ske allenast till särskilt för detta ändamål hos bolaget inrättat brännvinsnederlag medelst förpassning under statens kontroll. Tillverkare åligger att för sådant ändamål till vederbörande kontrolltjänsteman (brännerikontrollören) avgiva förpassningsinlaga, avfattad i tre exemplar enligt av kontrollstyrelsen fastställt formulär. Beträffande upptagandet av tillverkningskatten gäller enligt 25 § 1 mom. brännvinstillverkningsförordningen, sådant momentet lyder enligt nyssnämnda förordning den 7 juni 1934, att brännvin, som enligt stadgandet i 22 § 3 mom. förpassas från bränneri till partihandelsbolaget tillhörigt brännvinsnederlag och som

därstädes efter godkännande mottages av bolaget, skall genom bolagets försorg uppmätas i närvaro av kontrolltjänsteman (tillsyningsmannen). Den sålunda verkställda uppmätningen lägges härefter till grund för beräkning av tillverkningskatt.

Av det sagda framgår, att tillsyningsmannen har till uppgift att övervaka, att brännvinspartierna anlända från brännerierna till nederlagen i enlighet med de av bränneriekontrollörerna utställda förpassningsinlagorna samt att ha tillsyn å uppmätningen. I anslutning härtill har tillsyningsmannen att i skattepåföringslängd debitera partihandelsbolaget tillverkningskatt för de emottagna brännvinskvantiteterna. I tillsyningsmannens åligganden har ursprungligen ingått jämväl att verkställa uppmätning av sådant beskattat brännvin, för vilket partihandelsbolaget enligt därom gällande bestämmelser äger rätt till restitution av tillverkningskatt ävensom att verkställa förekommande denatureringar av skattefri sprit. Sedan emellertid Kungl. Maj:t på framställning av kontrollstyrelsen den 2 december 1938 förordnat om viss ändring i de formella villkoren för åtnjutande av skatterestitution och om överflyttande å partihandelsbolaget av bestyret med denatureringen, har tillsyningsmannens medverkan för sagda ändamål icke längre erfordrats.

Vad beträffar tillsyningsmännens avlöning återfinnas nu gällande regler härom i kungörelsen den 15 december 1939 (nr 894) med bestämmelser angående arvode åt vissa tjänstemän vid kontrollen över tillverkningen och beskattningen av brännvin och maltdrycker m. m. Enligt dessa bestämmelser erhåller tillsyningsman under tjänstgöringstiden dagarvode med belopp, som kontrollstyrelsen i varje särskilt fall bestämmer, dock högst 15 kronor. Enligt vad kontrollstyrelsen upplyst är tillsyningsman numera verksam allenast vid fyra brännvinsnederlag. Tillsyningsmännen inkallas till tjänstgöring endast under en tid, som i stort sett motsvarar tiden för kampanjen vid potatisbrännerierna, d. v. s. från senare hälften av september till början av maj. Dagarvodena utgöra för närvarande respektive 15 kronor, 11 kronor, 8 kronor och 5 kronor. Den årliga kostnaden för sagda arvoden, vilka bestridas av det å sjunde huvudtiteln upptagna förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsavgifter, utgör för närvarande c:a 9,000 kronor, fränsett oreglerat dyrtidstillägg.

Beträffande möjligheten att indraga ifrågakvarande tillsyningsmannabefattningar yttrar *kontrollstyrelsen* i huvudsak följande:

För samtliga skatter och acciser, över vilkas erläggande styrelsen hade att öva tillsyn, utom för brännvinstillverkningskatten, tillämpades deklara-tionsförfarande. Det syntes enligt styrelsens mening föga motiverat — särskilt i betraktande av den statliga karaktär spritcentralen ägde — att för brännvinstillverkningskatten i fortsättningen bibehålla systemet med kontroll, utövad av en å tillverkningsstället anställd kontrolltjänsteman. Skyldighet borde i stället åläggas spritcentralen att till kontrollstyrelsen månadsvis avgiva deklara-tion rörande myckenheten från brännerierna emottaget skattepliktigt brännvin, enligt vilken deklaration tillverkningskatten sedermera skulle erläggas. Deklara-tionen skulle i efterhand genom kontrollstyrelsens försorg granskas mot de vid brännerierna förda kontrollhandlingarna samt mot spritcentralens bokföring. Denna granskning kunde av styrelsen anordnas utan särskild personalkostnad.

Rörande de författningsändringar, som påkallas av befattningarnas indragning, har kontrollstyrelsen anfört:

Genomförandet av förslaget torde till en början medföra ändring av 22 § 3 mom. brännvinstillverkningsförordningen. Där stadgas för närvarande, att försändning av skattepliktigt brännvin från bränneri till partihandelsbolagets brännvinsnederlag allenast får ske medelst förpassning »under statens kontroll». Då någon statens tillsyningsman icke längre skulle uppmäta brännvinet vid framkomsten, komme den statliga kontrollen i fortsättningen att inskränka sig till att allenast själva avsändandet av spriten från bränneriet bleve underkastat övervakande av en statlig funktionär, brännerikontrollören, och att transporten av spritpartiet ägde rum under kronans försegling eller plombering. På grund härav har ansetts riktigast att låta orden »under statens kontroll» utgå, varjämte föreslås stadgande att förpassningsinläga utställas av vederbörande kontrolltjänsteman. För att erhålla kontroll över att den från brännerierna till spritcentralens nederlag avsända spriten verkligen framkommer i enlighet med förpassningsinlagan, bör spritcentralen åläggas att öva viss tillsyn däröver. Bestämmelse härom synes böra intagas i ett nytt stycke i 3 mom. Slutligen bör i detta sammanhang vidtagas ändring beträffande de i författningsrummet i fråga gjorda hänvisningarna till rusdrycksförsäljningsförordningen, vilka avse den förutvarande förordningen i samma ämne.

I 25 § 1 mom. brännvinstillverkningsförordningen bör ändring vidtagas i syfte att närvaro av tillsyningsman vid brännvinets uppmätning icke skall erfordras i fortsättningen, samt ett tillägg göras, innebärande rätt för kontrollstyrelsen att meddela närmare föreskrifter rörande uppmätning av i momentet avsett brännvin. Vidare bör föreskriften i 2 mom. kompletteras med en bestämmelse om den förutberörda deklarationsskyldigheten för spritcentralen.

Kontrollstyrelsen framhåller slutligen, att något eftersättande av kontrollen över det skattepliktiga brännvinet, innan det övertagits av spritcentralen, icke kunde befaras äga rum genom tillsyningsmansbefattningarnas avskaffande, enär spritcentralen vid sina brännvinsnederlag förfogade över erforderlig tekniskt sakkunnig personal, som jämsides med sitt vanliga arbete kunde utöva den tillsyn över de anländande brännvinspartierna, som nu åvilade tillsyningsmännen. Däremot kunde tänkas, att det för brännvinstillverkarna medförde viss olägenhet, att uppmätningen av tillverkat brännvin, som avsånts till spritcentralen, icke längre komme att äga rum i närvaro av tillsyningsmannen. Då denne skattefunktionär haft samma intresse av brännvinsuppmätningarnas resultat som tillverkarna, hade dessa i tillsyningsmannens verksamhet funnit en viss garanti för att uppmätningarna hos spritcentralen kunnat av dem godtagas såsom grund för brännvinslikviderna. Denna garanti skulle nu bortfalla för brännvinstillverkarna. Nu berörda förhållande syntes emellertid styrelsen knappast böra tillmätas någon avgörande betydelse i detta sammanhang.

Yttranden över framställningen ha, efter remiss, avgivits av *aktiebolaget Vin- & spritcentralen* och *Sveriges bränneriidkareförening*.

Vin- & spritcentralen tillstyrker bifall till de av kontrollstyrelsen framställda ändringsförslagen. *Bränneriidkareföreningen* motsätter sig däremot

bestämt den föreslagna indragningen av tillsyningsmannabefattningarna samt anför i detta hänseende i huvudsak följande:

Föreningens ställning till spritcentralen bör bedömas ur synpunkten av säljarens till köparen. Det är för föreningen icke tillfyllest med en deklARATION av den art, som kontrollstyrelsen föreslagit. Erfarenheten har visat att det ofta föreligger betydande skiljaktighet mellan den av kontrollörerna verkställda uppmätningen vid brännerierna och den sedermera vid nederlagen skeende uppmätningen. En mångfald olika faktorer göra sig gällande under varans förpassning från tillverkningsorten till leveransplatsen (temperatur, taraförpackning, bräckor, läckage m. m.). Vid olika resultat har hittills det av besiktningsmannen tagna provet tillerkänts vitsord. Men huru bör förhållas, därest denne statlige funktionär skulle indragas? Uppenbarligen torde tillverkarna icke utan vidare kunna godtaga den uppmätning, som verkställas av motpartens funktionärer. Därigenom att sysslandet såsom hittills anförtratts åt en statens funktionär, har ock åt detsamma förlänats den auktoritet, som städse är förknippad med de statliga organens funktion. Sysslan har för tillverkarna varit av största betydelse, och den har också i vida kretsar högt värdesatts enär möjlighet till konflikter därigenom undandröjts. Väl äga spritcentralens tjänstemän god rutin i fråga om uppmätning av brännvin, men det rör sig här om mycket känsliga förhållanden, där faktorer av vitt skild karaktär kunna spela in.

För ernåendet av förbilligade kostnader för staten torde måhända den utväg kunna sökas, att avlöningen till besiktningsmännen bestredes av föreningen och spritcentralen till hälften vardera. Statsmakterna hava redan i fråga om arvdena till kontrollörerna vid brännerierna godtagit en princip enligt vilken viss del därav gäldas av tillverkarna. Föreningens bidrag borde i dylikt fall fastställas av Kungl. Maj:t samt avse allenast den tid, under vilken leverans av brännvin ägde rum. Kostnaden för ändamålet borde föreningen i likhet med vad fallet är i fråga om avgiften till kontrollörerna få tillgodoräkna sig i de årliga priskalkylerna.

Skulle befattningarna trots vad föreningen nu anfört indragas ser sig föreningen nödsakad anställa särskild kontrollant för tillvaratagandet av föreningens intressen vid uppmätningen, men denne befattningshavare kan givetvis icke erhålla samma auktoritet som den statliga besiktningsmannen. I händelse av uppkommande meningsskiljaktigheter torde därför bliva nödigt att fastställa vissa regler för lösandet av dylika konflikter. Även för en dylik av föreningen anställd besiktningsman torde föreningen böra berättigas åtnjuta gottgörelse i sin priskalkyl.

Såsom förut nämnts, innefattar kontrollstyrelsens framställning vidare förslag till ändring av definitionen å begreppen tillverkningsår och tillverkningsdygn.

Enligt 5 § brännvinstillverkningsförordningen räknas tillverkningsår från klockan 12 på dagen första helgfria dag i oktober månad till samma timme första helgfria dag nästföljande oktober månad. I analogi härmed förstås i förordningen med tillverkningsdygn tiden från klockan 12 på dagen den ena till samma timme å nästföljande helgfria dag.

Beträffande dessa bestämmelser uttalar *kontrollstyrelsen* följande:

Ursprunget till att icke vanlig kalenderdygnsberäkning ansetts böra tillämpas i bestämmelserna angående tillverkning och beskattning av brännvin är att söka så långt tillbaka som till ett beslut av 1857 års riksdag, som

fann »tillverkningstidens in- och utgång klockan 12 på natten medföra olägenheter icke allenast för tillverkaren utan även och i synnerhet vid kontrollen över iakttagandet av den tid, då bränningen får börja och skall sluta samt över uppmätningen av det tillverkade brännvinet och försegling av redskapen», varför »middagstimman» ansågs lämpligare för dygnets avgränsning i detta fall. Skälen för bibehållandet av denna anordning, vilken icke återfinnes inom något annat liknande område, hava emellertid numera på grund av de ändrade förhållandena helt förlorat sin betydelse.

På grund av det anförda och under framhållande även av vissa direkta olägenheter av berörda bestämmelser föreslår kontrollstyrelsen, att 5 § första stycket gives det innehåll, att tillverkningsår skall räknas från och med den 1 oktober till och med den 30 september, varigenom jämväl vunnes överensstämmelse med motsvarande stadgande i förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker. Vad angår begreppet tillverkningsdygn anser kontrollstyrelsen, att detta egentligen icke skulle komma till användning i förordningen, om man avser, att dygnet skall räknas på vanligt sätt från klockan 0 till 24. Emellertid erinrar styrelsen om att uttrycket tillverkningsdygn förekommer i brännvinstillverkningsförordningen, förutom i 5 §, även i 14 § 1 mom. och 28 § 3 mom. samt ifrågasätter, huruvida icke för undvikande av ändring av dessa senare författningsrum begreppet tillverkningsdygn bör bibehållas och definitionen därå i 5 § andra stycket följaktligen ändras till att avse tiden från klockan 0 till klockan 24.

Emot kontrollstyrelsens förslag i nu förevarande del har någon erinran icke framställts i de avgivna yttrandena.

I 16 § 2 mom. brännvinstillverkningsförordningen stadgas, att i bränneri skola vara inrättade en eller flera sprithållare av den storlek under inströmningsöppningen, att åtminstone ett dygns tillverkning däruti rymmes. I fråga om denna bestämmelse har *kontrollstyrelsen* anfört följande:

I de flesta fall äro sprithållarna i verkligheten avpassade att rymma allenast ett å två dygns tillverkning, varför kontrollören dagligen eller varannan dag måste av tillverkaren anlitas för sprithållarens tömning. Detta har medfört, att kontrollstyrelsen icke äger fria händer, då det gäller att tillämpa den i 5 § 1 mom. instruktionen för tjänstemännen vid kontrollen över tillverkningen och beskattningen av brännvin och maltdrycker avsedda anordning, att en kontrollör må kunna anställas för tjänstgöring samtidigt vid två eller flera brännerier. För att så skall kunna ske, bör sprithållare vid brännerier, vilka därav beröras, vara av sådan större rymd, som möjliggör, att sprithållare behöves tömmas allenast var tredje dag eller måhända än mindre ofta. Då kontrollstyrelsen för åstadkommande av besparing i kostnaderna för kontrollörsarvodena haft under övervägande att i all den mån sådant med hänsyn till avståndsförhållandena m. m. är möjligt i ökad omfattning tillämpa den ovanberörda anordningen att anlita en kontrollör för tjänstgöring vid mer än ett bränneri, har kontrollstyrelsen ansett, att bestämmelsen i fråga bör ändras. Med hänsyn till de befogenheter i övrigt, som ansetts böra lämnas kontrollstyrelsen i fråga om utfärdande av föreskrifter rörande kontrollens anordning, torde det lämpligen böra överlåtas åt styrelsen att meddela föreskrift om storleken av sprithållare i bränneri. Till belysande av den ifrågasvarande bestämmelsens karaktär av att närmast utgöra en ordningsföreskrift

får kontrollstyrelsen erinra om att bestämmelsen ursprungligen icke funnits införd i förordningen utan var meddelad i en av Kungl. Maj:t utfärdad ordningsstadga (senast ordningsstadgan för brännvinsbrännerierna i riket den 3 april 1908), vars bestämmelser vid utfärdandet av 1926 års förordning angående tillverkning och beskattning av brännvin i vissa delar inarbetades i sistnämnda förordning men i övrigt ansågos böra utfärdas av kontrollstyrelsen. Det må anmärkas, att ett åläggande för brännvinstillverkare att anskaffa större sprithållare icke lärer behöva ifrågakomma annat än i ett ringa antal fall och att det därvid givetvis från kontrollstyrelsens sida kommer att iakttagas, att icke större fordringar med avseende å sprithållares kapacitet komma att i de olika fallen uppställas än vad som för kontrolländamål skäligen kan vara erforderligt.

Vin- & spritcentralen tillstyrker bifall till kontrollstyrelsens förslag jämväl i denna del. *Bränneriidkareföreningen* förklarar sig icke hava något att erinra däremot i och för sig men framhåller, att kontrollörerna numera erhållit en så utvidgad arbetskyldighet, att det på den grund kunde bliva svårt eller rent av omöjligt att utöva erforderlig kontroll vid två eller flera brännerier samtidigt. Vidare finner föreningen det böra beaktas, att utrymmena vid en del brännerier icke lämna möjlighet för inmonterande av flera eller större sprithållare och att därför rätt avsevärda ombyggnadsarbeten kunde bliva erforderliga. Kostnaderna härför, som för närvarande skulle bliva synnerligen höga, borde enligt föreningens mening i en eller annan form gottgöras vederbörande brännerier.

Enligt 28 § 1 mom. brännvinstillverkningsförordningen skall brännvinstillverkare såsom bidrag till kostnaden för kontroll vid bränneriet erlægga ett belopp motsvarande fem kronor för varje dygn då tillverkningsrätt vid bränneriet varit gällande. Denna bestämmelse infördes i 1926 års förordning på grund av att tillverkningskatten enligt denna förordning icke, såsom förut, skulle upptagas i samband med tillverkningen vid bränneriet utan vid mottagandet vid nederlagen av det tillverkade brännvinet. Då emellertid åtskilliga moment i kontrollen vid brännerierna alltjämt ansågos vara av fiskalisk natur, delades skyldigheten att bestrida kontrollkostnaderna mellan statsverket och tillverkarna. Dagarvodet till brännerikontrollör utgör för närvarande i regel 9 kronor 50 öre, vartill kommer oreglerat dyrtidstillägg.

I skrivelse den 12 oktober 1939 har *k kontrollstyrelsen* framlagt förslag rörande arvodesreglering för tjänstemännen vid kontrollen över maltdrycks- och brännvinstillverkningen. Därvid har styrelsen bland annat hemställt om befogenhet att i särskilda fall bestämma dagarvodet åt brännerikontrollör till lägre belopp än det som i regel skulle utgå, i syfte att kunna för tillverkaren förbilliga kontrollkostnadsbidraget i den mån kontrollen vid visst bränneri kunde förenklas. Berörda syfte kunde emellertid icke ernås, om det till 5 kronor per dag fixerade kontrollkostnadsbidraget alltjämt bibehölls. Oavsett nu nämnda förhållande hade kontrollstyrelsen länge haft sin uppmärksamhet riktad på, att anordningen av detta bidrag icke vore tillfredsställande. Styrelsen hade kommit till den uppfattningen, att det av

olika skäl vore mest rationellt, att bidraget helt bortföлле. Härutinnan utvecklar kontrollstyrelsen sin ståndpunkt på följande sätt:

Då all tillverkad sprit levereras till det statliga spritmonopolet, spritcentralen, och priset bestämmes efter en kalkyl, som innefattar, per liter räknat, även det ifrågavarande kontrollkostnadsbidraget, övervältras denna ersättning i princip å spritcentralen, d. v. s. ytterst å staten själv. Den inkomst, som staten skulle gå förlustig genom kontrollkostnadsbidragets borttagande, får därför tänkas återkomma till staten genom den ökade vinst, som genom ett lägre spritpris kan uppstå för spritcentralen. För tillverkarna medför anordningen i fråga en ekonomisk ojämnhhet såtillvida att, då kalkylen för spritpriset per liter beräknas efter medelstort bränneri, skyldigheten att erlægga den fixerade kontrollkostnadsersättningen leder till en — låt vara ringa — vinst för de stora brännerierna, under det att motsatsen inträder för de små brännerierna, från vilka klagomål häröver också försports. Slutligen må framhållas, att kontrollen över erläggandet av dessa bidragsbelopp och redovisningen av desamma kräver visst arbete inom styrelsen.

Även om det inkomstbelopp, som årligen såsom uppbörd tillföres förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsavgifter genom kontrollkostnadsbidragen, kunde anses jämförelsevis stort — för budgetåret 1938/39 131,235 kronor — hade kontrollstyrelsen likväl funnit sig böra föreslå, att bestämmelsen om skyldighet för sprittillverkare att erlægga detta bidrag måtte utgå ur brännvinststillverkningsförordningen.

Departements-
chefen.

Mot förslaget om indragning av befattningarna som tillsyningsman vid brännvinsnederlag har jag icke något att invända, då denna besparingsåtgärd tydligen kan genomföras utan att erforderlig kontroll eftersättes. Såsom kontrollstyrelsen anført synes anledning saknas att i fråga om brännvinsbeskattningen bibehålla ett kontrollsystem, som på övriga beskattningsområden ersatts med deklaraionsförfarande. Vad bränneriidkareföreningen anført därom, att deklaraionser av Vin- & spritcentralen rörande mottagna kvantiteter brännvin, även om de kunde av staten godtagas för skatteberäkningen, icke skulle vara tillfyllest för bränneriidkarna, som därför skulle få anställa egna kontrollanter för brännvinets uppmätande, synes icke kunna motivera ett annat ståndpunktstagande till förslaget. Mot de av kontrollstyrelsen föreslagna ändringarna i 22 § 3 mom. och 25 § 1 och 2 mom. brännvinstillverkningsförordningen, vilka betingas av den ifrågasatta omläggningen av kontrollen, har jag i huvudsak intet att erinra.

Den föreslagna ändringen av bestämmelserna i 5 § om tillverkningsår och tillverkningsdygn finner jag i sak befogad. Då tillverkningsdygnet således skulle komma att sammanfalla med kalenderdygnet, synes begreppet tillverkningsdygn ej längre behöva bibehållas i författningstexten. I 14 § 1 mom. och 28 § 3 mom. har därför »tillverkningsdygn» utbytt mot »dygn». Att därmed avses kalenderdygn torde klart framgå av sammanhanget.

Vad angår den föreslagna ändringen av bestämmelserna i 16 § 2 mom. om storleken av sprithållarna, har jag under hand inhämtat, att en sammanslagning av brännerier i kontrollhänseende, utöver vad hittills kunnat genomföras, endast skulle ifrågakomma i jämförelsevis begränsad omfattning

samt att större sprithållarutrymme än redan nu förefintligt knappast skulle i detta sammanhang bliva erforderligt vid mer än ett tiotal brännerier. Av verkställda överslagsberäkningar att döma synas vidare kostnaderna för en utökning av sprithållarnas storlek för det avsedda ändamålet i allmänhet icke bliva alltför betydande. Under sådana omständigheter har jag funnit mig böra giva kontrollstyrelsens förslag även i denna del min anslutning, därvid jag dock förutsätter, att styrelsen vid meddelandet av bestämmelser om sprithållarnas storlek iakttager varsamhet, så att om en tilltänkt utökning skulle visa sig draga större kostnader därmed får anstå till blivande modernisering eller ombyggnad av bränneriet.

Jag torde senare denna dag få anmäla frågan om vissa anslag till kontrollstyrelsen samt därvid bland annat framlägga förslag till arvodesreglering för brännerikontrollörerna, innefattande i huvudsak inräknande av nuvarande dyrtidstillägg i arvodena. Det i kontrollstyrelsens förutberörda skrivelse den 12 oktober 1939 framlagda förslaget, att styrelsen i särskilda fall skulle äga bestämma lägre arvode för brännerikontrollörerna än de vanligen utgående, torde vid bifall till berörda förslag om arvodesreglering böra beaktas. Vad åter angår det av kontrollstyrelsen väckta förslaget, att den i 28 § 1 mom. brännvinstillverkningsförordningen stadgade skyldigheten för brännvinstillverkare att erlægga kontrollkostnadsbidrag skulle upphöra, finner jag tillräckliga skäl för en dylik åtgärd icke föreligga. Önskemålet att möjliggöra en kostnadsminskning för tillverkaren i den mån kontrollen vid visst bränneri kan förenklas, synes mig emellertid kunna tillgodoses genom ett bemyndigande för kontrollstyrelsen att i fall, då arvode till brännerikontrollör fastställts till lägre belopp, än som vanligen skall utgå, vidtaga skälig jämkning av kostnadsbidraget. Jag förordar alltså ett tillägg av sådan innebörd i 28 § 1 mom. brännvinstillverkningsförordningen.

I anslutning till det anförda har inom finansdepartementet utarbetats förslag till *förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin*. Enligt förslaget är förordningen avsedd att träda i kraft den 1 juli 1941.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer härefter föredragande departementschefen, att förenämnda författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställda förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

R. Borgström.